

Кифяк Вікторія Іванівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна

Палагнюк Яна Володимирівна

студентка V курсу
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ У ПЕРІОД КОРОНОКРИЗИ

Розвиток в Україні ринкових відносин сприяв відновленню інституту господарських товариств, серед яких особливе місце посіли акціонерні товариства. Актуальність та необхідність функціонування акціонерних товариств в Україні полягає в тому, що цей вид господарських товариств створює найбільшу частку ВВП країни. Проте в умовах коронакризи, спричиненою COVID-19 та карантинними заходами цей сектор отримав додаткові соціальні виклики: діяльність в умовах невизначеності нової формації, дисбаланс на ринку праці, вимоги діджиталізації комунікацій тощо. Проте з огляду на те, що акціонерні товариства забезпечують сталий розвиток підприємницької діяльності в Україні та відображають інвестиційний клімат в Україні, механізм налагодження корпоративного управління є необхідною умовою розвитку національної економіки.

Корпоративна форма власності є переважаючою у світовій економіці, тому підприємства України для утримання позицій конкурентоспроможності вкрай потребують ефективних інструментів для підвищення продуктивності, використовуючи новітні управлінські методи. Корпоративне управління зумовлює не тільки відмінність між організаціями, а й визначає успіх їх функціонування та виживання в період коронакризи.

Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» в Україні трактує корпоративне управління як систему відносин, яка визначає правила та процедури прийняття рішень щодо діяльності господарського

товариства та здійснення контролю, а також розподіл прав і обов'язків між органами товариства та його учасниками стосовно управління товариством [1]. Тобто, це механізм прийняття управлінських рішень в товаристві.

Корпоративні відносини являють собою складну систему інструментів та умов прийняття управлінських рішень, яку флуктуації спричинені COVID-19 змусили шукати шляхи трансформації. Основні флуктуації під час коронакризи спричинили такі наслідки:

- частина секторів не могли повноцінно функціонувати через заборону ведення діяльності;
- обмеження руху транспорту ускладнює логістику працівників на підприємствах;
- падіння доходів населення веде до втрати платоспроможного попиту на продукцію з боку споживачів;
- ускладнилися комунікаційні зв'язки з споживачами;
- непрогнозованість та зміна кон'юнктури ринку;
- негативний вплив на одні сектори зумовлює руйнування ланцюгів доданої вартості і, як наслідок, негативно впливає на економіку загалом.

Пандемія викликала шок для пульсації економіки України. І саме корпоративні стратегії є основою трансформації економіки в умовах кризи. Що стосується макроекономічних умов, в яких функціонує бізнес в період пандемії, необхідно зазначити, що більш стійкі темпи зростання на ринках, що розвиваються, вимагають здійснення комплексних та взаємопов'язаних заходів на національному та організаційному рівнях. Для врегулювання прискореного темпу зростання ринків, що розвиваються необхідним є оптимізація корпоративного управління. Структура прискореного зростання на ринках за рахунок оптимізації корпоративного управління, можна розділити на основі двоступеневого алгоритму.

Перший етап – створення сприятливого інституційного середовища для розвитку бізнесу шляхом виконання таких заходів на державному рівні:

- підвищення правового захисту бізнесу;
- підвищення надійності інфраструктурного забезпечення бізнесу

(інвестиції в інфраструктуру);

– збільшення доступності державних послуг (розвиток електронного урядування);

– спрощення ведення зовнішньоекономічної діяльності (зменшення митних бар'єрів).

Створення сприятливого інституційного середовища створить придатні умови для прояву корпоративної соціальної відповідальності, збільшення темпів економічного зростання та прискореного виходу з кризи COVID-19. Заходи, спрямовані на підготовку макроекономічних умов до майбутніх змін на мікрорівні, пов'язані, перш за все, з оптимізацією корпоративного управління.

Що стосується другого етапу, він включає модернізацію бізнесу на основі новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та оптимізацію корпоративного управління за допомогою інтернет-консалтингу. Держава стимулює створення нових компаній (через інформаційно-консультаційну та кредитно-субсидійну підтримку підприємницьких ініціатив населення), номінальне та поступове зростання рівня оподаткування бізнесу. Крім того дає можливість простої електронної реєстрації підприємств та обліку бізнесу в інтернеті.

Під ефективним корпоративним управлінням в період коронакризи слід розуміти управління, яке дозволяє корпораціям реалізовувати свої потенційні можливості щодо залучення інвестицій, раціонального використання отриманих ресурсів, а також забезпечення підвищення вартості капіталу акціонерів.

Ефективна протидія коронакризі передбачає реалізацію впливу корпоративного управління на економічне зростання, підвищення ефективності інвестованого капіталу та управлінських рішень. Формування ефективної моделі корпоративного управління являється однією з першочергових макроекономічних завдань держави. З метою підвищення економічної ефективності на рівні корпорацій та економічного зростання на макроекономічному рівні цілі корпоративного управління та державного

регулювання потрібно зорієнтувати та об'єднати у напрямі забезпечення захисту прав та інтересів всіх стейкхолдерів: акціонерів, інвесторів, корпорацій, суспільства.

Корпоративне управління повинно розвинути як саморегулююча система захисту усередині та між корпораціями. Роль державної політики та регулювання полягає в зміцненні правової системи та реформуванні конкурентних механізмів на ринку корпоративних відносин.

У даному аспекті залишаються відкритими такі проблеми: по-перше, заходи державної політики повинні бути незалежними від особистих інтересів чиновників уряду. Фактори поширення корупції, залежності судової системи від уряду, монополізація політичної влади суттєво гальмують процеси реформування ринкових інститутів. По-друге, для крупних стейкхолдерів все менш значимими стають інтереси міноритарних акціонерів та персоналу. Однак, економічна ефективність та конкурентні позиції корпорацій напряду залежать від політики в сфері соціальної відповідальності. Тому, корпоративне управління повинно забезпечувати проведення належних заходів в сфері соціальної відповідальності для гарантування очікувань крупних стейкхолдерів у майбутніх результатах діяльності корпорацій.

Отже, можемо зробити висновок, що саме коронакриза є тією флуктуацією, яка робить корпоративну соціальну відповідальність необхідною умовою економічного зростання. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності, управління корпораціями з урахуванням соціального дистанціювання та складання звітності зі сталого розвитку на тлі пандемії COVID-19, вимагає від підприємств суттєвих змін щодо оцінки бізнесу та корпоративного управління для задоволення потреб зацікавлених сторін та досягнення цілей сталого розвитку. Посилення корпоративної соціальної відповідальності в Україні або підприємствах в умовах соціального дистанціювання внаслідок пандемії COVID-19 виходить на новий рівень та мотивує впровадження нових підходів оцінки, оптимізації корпоративного управління та відображення цих аспектів за допомогою звітності зі сталого розвитку. Вважаємо, що саме корпоративні стратегії стануть засобом досягнення цілей розвитку національної економіки в умовах COVID-19.

Список джерел:

1. Закон України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків». Відомості Верховної Ради. 1996. № 57. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>.
2. Prokip A. Projected Impact of COVID-19 on Ukraine's Economy. Wilson Center. URL:<https://www.wilsoncenter.org/blog-post/projected-impact-covid-19-ukraines-economy> (дата звернення: 07.10.2021).